

Mötesbok: Valnämnden (2026-03-09)

Valnämnden

Datum: 2026-03-09

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseValnämnden2026-03-09

3

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Ärenden

8/26 Information från förvaltningen

5

9/26 Riktlinje för rekrytering av röstmottagare

6

10/26 Riktlinje för värdeneutrala val- och röstningslokaler och förbud mot propaganda

14

11/26 Övriga frågor

24

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Kallelse
2026-03-09

Kallelse

Instans	Valnämnden	
Plats	Stadshuset, plan 2, Bohusrummet	
Tid	Måndagen den 9 mars kl 17:00-19:00	
Ledamöter	Owe Johansson Winblad (S) Rolf Carlsson (SD) Peter Gustafsson (S) Henrik Rudolvsson (L) Bo Franzon (M) Lillemor Parkström (M) Knut Nordin (V)	Ordförande Vice ordförande
Ersättare	Dagmar Marcusson (S) Fredrik Schandorff (S) Petter Vedin (M) Erik Pilbom (KD) Kurt A Olsson (C) Hans Lundin (SD) Ulrica Brogren (S)	
	Owe Johansson Winblad (S) Ordförande	Oskar Engdahl Sekreterare

KallelseValnämnden
2026-03-09**Dagordning**

		Förslag till beslut
1	Upprop	
2	Val av justerare	Utses
3	Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
	Ärenden	
4	Information från förvaltningen	Antecknas
5	VN2026/0002-1 Riktlinje för rekrytering av röstmottagare	Förslag till kommunstyrelsen
6	VN2026/0003-1 Riktlinje för värdeneutrala val- och röstningslokaler	Förslag till kommunstyrelsen
7	Övriga frågor	Antecknas

Denna behandling '8/26 Information från förvaltningen' har inget tjänsteutlåtande.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Moa Stensson

2026-02-17

Riktlinje för rekrytering av röstmottagare (Dnr VN2026/0002-1)

Sammanfattning

Vid genomförandet av ett val ska valet i sin helhet präglas av objektivitet, vilket innebär att valgenomförandet sker på ett sakligt och opartiskt sätt. Väljarna ska känna ett högt förtroende för valets genomförande. Valmyndigheten har utifrån grundlagens krav på objektivitet och kommunallagens bestämmelser om jäv tagit fram ett ställningstagande avseende krav på saklighet och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare. Enligt valmyndighetens ställningstagande är röstmottagare och rösträknare som rekryteras av valnämnden under valnämndens arbetsledning, ett förordnande som medför inflytande och möjlighet att påverka valgenomförandet.

Enligt ställningstagandet bör valnämnden ta fram riktlinjer för hur kravet på objektivitet ska beaktas vid rekrytering och genomförande av val. Syftet med Riktlinje för rekrytering av röstmottagare är därmed att säkerställa att objektivitet vid genomförande av val i Kungälv kommun upprätthålls.

Riktlinjen avser personer som rekryteras som röstmottagare, vice ordförande och ordförande vid val till riksdag, region- och kommunfullmäktige samt val till Europaparlamentet och folkomröstningar.

Förvaltningen föreslår följande förslag till beslut:

Riktlinjen för rekrytering av röstmottagare antas.

Juridisk bedömning

Rekrytering av röstmottagare är en del av valnämndens lagstadgade ansvar enligt vallagen (2005:837). Vallagen anger att röstmottagare ska förordnas av valnämnden. Röstmottagarna ska ha den kompetens, omdömesförmåga och opartiskhet som krävs för att säkerställa ett korrekt och rättssäkert genomförande av röstmottagningen. Den föreslagna riktlinjen ämnar till att tydliggöra hur dessa krav ska tillämpas lokalt i Kungälv kommun.

Enligt kommunallagen (2017:725) ska kommunala beslut och processer vila på principerna om likabehandling, saklighet och objektivitet. Riktlinjen bidrar till att rekryteringsarbetet genomförs på ett enhetligt och transparent sätt, vilket minskar risken för godtycke och otillbörlig påverkan. Riktlinjen stödjer därmed valnämndens arbete om att fullgöra sitt uppdrag i enlighet med kommunallagens och vallagens respektive krav på likställighet och objektivitet.

Sammantaget bedöms riktlinjen vara förenlig med vallagen och kommunallagen.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Vid genomförandet av ett val ska valet i sin helhet präglas av objektivitet, vilket innebär att valgenomförandet sker på ett sakligt och opartiskt sätt. Väljarna ska känna ett högt förtroende för valets genomförande. Valmyndigheten har utifrån grundlagens krav på objektivitet och kommunallagens bestämmelser om jäv tagit fram ett ställningstagande avseende krav på saklighet

och opartiskhet hos röstmottagare och rösträknare. Enligt valmyndighetens ställningstagande är röstmottagare och rösträknare som rekryteras av valnämnden under valnämndens arbetsledning.

Vidare Valmyndigheten gör bedömningen att den som kandiderar på en lista inte bör arbeta som röstmottagare, delta vid rösträkningen, räkna eller på annat sätt hantera rösterna i det val kandidaturen avser. Enligt ställningstagandet bör valnämnden också ta fram riktlinjer för hur kravet på objektivitet ska beaktas vid såväl rekrytering som vid genomförande av val. Syftet med Riktlinjen för rekrytering av röstmottagare är därmed att säkerställa att objektiviteten vid genomförandet av valet i Kungälv kommun upprätthålls.

Bedömning

Förvaltningen bedömer att det finns ett tydligt behov av en riktlinje som säkerställer att rekryteringen av röstmottagare och personer som arbetar vid rösträkningen sker på ett sätt som upprätthåller kraven på saklighet, opartiskhet och objektivitet i valgenomförandet. Röstmottagare och rösträknare utför uppgifter som innebär myndighetsutövning och som direkt kan påverka väljarnas rättigheter och skyldigheter.

Valmyndighetens ställningstaganden tydliggör att den som kandiderar i ett val inte bör delta som röstmottagare eller i rösträkning av röster i samma val, eftersom uppdraget innefattar inflytande och möjlighet att påverka. Flera kommuner har sedan tidigare infört riktlinjer i denna riktning och erfarenheterna visar att sådana begränsningar stärker legitimiteten i rekryteringsprocessen och valgenomförandet. Förvaltningen delar denna bedömning och anser att Kungälv kommun bör besluta om en motsvarande riktlinje.

Förvaltningen tar även hänsyn till Valmyndighetens bedömning att det inte endast är jävsförhållanden eller påverkansrisker som bör undvikas, utan även situationer som kan skada väljarnas förtroende. Detta är särskilt relevant mot bakgrund av en ökande misstro mot valsysteem. Riktlinjen bidrar därför till att stärka både den upplevda och den faktiska objektiviteten i valgenomförandet.

Vid rekrytering och bemanning av röstmottagare bör dessutom en sammansättning eftersträvas som speglar samhällets mångfald och behov, samtidigt som en balans mellan erfarenhet och förnyelse säkerställs. Detta ger bättre förutsättningar för kunskapsöverföring och ett rättssäkert genomförande av valet.

Riktlinjen ger valnämnden stöd i att utöva sitt uppdrag på ett sätt som både uppfyller lagstiftningens krav och stärker väljarnas förtroende för valet. Sammantaget anser förvaltningen att riktlinjen utgör ett viktigt verktyg för att säkerställa en rättssäker, enhetlig och förtroendeskapande rekryteringsprocess.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Riktlinjen för rekrytering av röstmottagare har direkt koppling till Kommunfullmäktiges *mål Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen*, eftersom riktlinjen syftar till att säkerställa ett rättssäkert, objektivt och förtroendeskapande valgenomförande.

Riktlinjen bidrar till att upprätthålla rättssäker myndighetsutövning, stärka tilliten till kommunens arbete och säkerställa att valgenomförandet präglas av transparens och förtroendeskapande processer.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Riktlinjen går att koppla till Agenda 2030 och mål 16, *bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen*. Genom att säkerställa objektivitet, opartiskhet och likvärdig behandling i valgenomförandet stödjer riktlinjen arbetet med att upprätthålla kommunens legitimitet och bidra till att medborgare känner tillit till kommunens beslutsprocesser.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Riktlinjen för rekrytering av röstmottagare kan kopplas till kommunens arbetsgivarpolicy samt hälso- och arbetsmiljöpolicy utifrån kommunen arbetsgivaransvar.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ur ett medborgar- och brukarperspektiv är det centralt att valprocessen upplevs som rättssäker, transparent och opartisk. Väljarna är i detta sammanhang de primära brukarna av valadministrationen, deras förtroende för att röstmottagningen sker sakligt och objektivt är avgörande för tilliten till det demokratiska systemet.

Riktlinjen bidrar till att stärka väljarnas tillit genom att tydligt beskriva hur objektivitet ska säkerställas vid rekrytering och bemanning av röstmottagare, inklusive hur situationer som kan skapa jäv, osaklighet eller upplevd otillåten påverkan bör undvikas. Genom riktlinjen får medborgare en trygghet i att röstmottagare och rösträknare är neutrala, kompetenta och fria från egna intressen i valet. Vilket bidrar till att stärka valgenomförandets legitimitet hos väljarna samt deras möjlighet att fritt och tryggt utöva sin demokratiska rätt.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Utifrån ett medarbetarperspektiv medför riktlinjen ett ökat krav på valsamordnare att ha god uppsikt över rekryteringsförfarandet. Men även att ge röstmottagare och andra personer som deltar i valet stöd vid situationer som kan skapa jäv, osaklighet eller upplevd otillåten påverkan i hur dessa bör undvikas samt hanteras. Den ökade arbetsbelastningen bedöms dock kunna hanteras utifrån valadministrationens befintliga resurser.

Ekonomisk bedömning

Vid antagande av riktlinjen bedöms inga kostnader tillkomma.

Förslag till beslut

Riktlinjen för rekrytering av röstmottagare antas.

Anna Hedlin
Enhetschef förvaltning och utredning

Tomas Gustavsson
Verksamhetschef Kommuncenter

Åsa Berglie
Sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till: Valsamordnare

För kännedom till:

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Riktlinje för rekrytering av röstmottagare

Riktlinje

Diarie-/dokumentnummer: VN20
Beslut: <Datum-...Instans §.../År>
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Giltighetstid: 2029-01-31
Dokumentansvarig: Valsamordnare
Senast uppdaterad av: Moa Stensson

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Relation till andra styrdokument.....	3
3. Syfte	3
4. Mål och viljeinriktning	3
5. Rekrytering av röstmottagare	3
6. Vid rekrytering av röstmottagare	3
7. Vid placering av röstmottagare	4
8. Levandegöra	5
9. Uppföljning.....	5

**KUNGÄLV
KOMMUN**

1. Inledning

Vid genomförandet av ett val ska valet i sin helhet präglas av objektivitet, vilket innebär att valgenomförandet ska ske på ett sakligt och opartiskt sätt. Väljarna ska kunna känna ett högt förtroende för valets genomförande.

Rekrytering och förordnande av röstmottagare samt personer som arbetar under rösträkningen är avgörande för valgenomförandet. Den som är förordnad som röstmottagare eller som arbetar vid rösträkningen (t.ex. som rösträknare, kontrollant eller registrerare) har uppgifter som innebär att man får makt att fatta beslut som kan påverka väljarnas och andras rättigheter och skyldigheter.

Befogenheten som förordningen innebär att röstmottagare och andra personer som förordnad får bestämma över rättigheter och skyldigheter. Befogenhet innebär att de förordnade röstmottagarna och övriga förordnade personers arbetar med myndighetsutövning, vilket alltid ska utövas objektivt.

Riktlinjen avser personer som rekryteras som röstmottagare, vice ordförande och ordförande vid val till riksdag, region- och kommunfullmäktige samt val till Europaparlamentet och folkomröstningar.

2. Relation till andra styrdokument

Riktlinjen för rekrytering av röstmottagare har en relation till kommunens arbetsgivarpolicy samt hälso- och arbetsmiljöpolicy. Arbetsgivarpolicyen är en av kommunfullmäktige antagen policy som syftar till att förmedla den grundsyn som alla medarbetare i Kungälv kommun ska utgå från i sitt arbete. Hälso- och arbetsmiljöpolicyen är även den en av kommunfullmäktige antagen policy som syftar till att skapa förutsättningar för att det systematiska arbetsmiljöarbetet i Kungälv kommun ska resultera i ett hållbart arbetsliv för alla medarbetare.

3. Syfte

Syftet med riktlinje är att säkerställa att objektiviteten vid genomförandet av valet bibehålls och att väljarna upplever att genomförandet sker på ett sakligt och opartiskt sätt. Röstmottagarna och andra personer som jobbar under rösträkningen har en avgörande roll i att möjliggöra genomförandet av valet. Därför är det viktigt att rekryteringen av röstmottagare och personer som ska arbeta under rösträkningen genomförs på ett sätt som säkerställer att alla som arbetar under valet är objektiva samt utför sina uppgifter sakligt och opartiskt.

4. Mål och viljeinriktning

Målsättningen med riktlinjen är att väljarna ska uppleva att genomförandet av valet sker på ett sakligt och opartiskt sätt i alla val- och röstningslokaler. För att uppnå detta krävs det att riktlinjer tas fram över hur objektiviteten säkerställs vid rekryteringen av röstmottagare och de som ska arbeta under rösträkningen.

5. Rekrytering av röstmottagare

Valnämnden ansvarar för att rekrytera, förordna och utbilda röstmottagare som ska arbeta under val. Valsamordnare ansvarar för rekryteringen och utbildning av röstmottagare. Intresseanmälan för att arbeta som röstmottagare skickas in via en e-tjänst som hanteras av valsamordnare. Kommunikationen om möjligheten att skicka in en intresseanmälan om att arbeta som röstmottagare sker via de kanaler och arbetssätt som valsamordnare bedömer som lämpliga för att rekrytera röstmottagare.

6. Vid rekrytering av röstmottagare

Följande gäller vid rekrytering av röstmottagare i val- och röstningslokal, till onsdagsräkningen och ambulerande röstmottagare:

1. Ålder

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sökande ska ha fyllt minst 18 år innan uppdraget påbörjas.

2. Språkkunskaper
Sökande ska kunna kommunicera obehindrat på svenska såväl i tal som skrift.
3. Politiskt uppdrag – nuvarande mandatperiod
Den som tjänstgör som förtroendevald i riksdag, regionfullmäktige, kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd/beredning/utskottet/styrelse under denna mandatperiod bör inte förordnas som röstmottagare.
4. Politiskt uppdrag – kandidatur
Den som kandiderar på en valsedel ska inte förordnas som röstmottagare.
5. Politiskt engagemang
Personer med andra politiska uppdrag eller ett aktivt politiskt engagemang bör inte förordnas som röstmottagare.
6. Personliga egenskaper
Sökande ska vara noggrann, ha förmåga att samarbeta med andra och ge ett gott bemötande.
7. Jämlik representation
Vid urval av sökande ska det strävas efter att en jämlik representation uppfylls bland de förordnade röstmottagarna vad gäller spridning i ålder, kön och etnicitet motsvarande den spridning som finns i kommunen.
8. Tidigare röstmottagare
Sökande med tidigare erfarenhet av att arbeta som röstmottagare och bedöms fortsatt som lämpliga ska i första hand ges möjligheten att tjänstgöra igen.
9. Tidsbegränsat uppdrag
Uppdraget som röstmottagare gäller endast under den aktuella valperioden och är ett tidsbegränsat uppdrag. Valnämnden förbehåller sig rätten att inte erbjuda nytt uppdrag vid ny valperiod utan skyldighet till att lämna ytterligare förklaring till sökande. Inga garantier finns för fortsatt uppdrag vid ny valperiod.
10. Nyrekrytering
Vid en nyrekrytering ska sökande med erfarenhet från liknande uppdrag, goda språkkunskaper, eller andra värdefulla kompetenser som bedöms användbara prioriteras i första hand. Det är krav på att sökande ska bedömas som lämplig utöver det som nämns i ovan mening för att bli förordnad som röstmottagare.
11. Administrativa krav
Sökande behöver ha tillgång samt kunna använda e-legitimation. Grundläggande datorkunskap är också ett krav för att bli förordnad som röstmottagare.

Valnämnden kan besluta om undantag från denna riktlinje i särskilt beslut. Vid beslut om undantag ska det motiveras varför det är angeläget att fatta sådant beslut.

7. Vid placering av röstmottagare

Förordnade röstmottagare ska i största möjliga utsträckning placeras i närheten av sin folkbokföringsadress eller enligt lämnat önskemål vid inlämning av intresseanmälan. Placeringen av röstmottagare kommer att göras utifrån verksamhetens behov. De som är förordnade som röstmottagare kan därför bli placerade i vilket valdistrikt som helst inom kommunen.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

I samtliga val- och röstningslokaler bör det strävas efter att vara en blandning av erfarna och nya röstmottagare. Vid placering och schemaläggning av röstmottagare bör det eftersträvas att röstmottagare från samma familj inte placeras i samma valdistrikt men om det är nödvändigt bör inte fler än två röstmottagare från samma familj placeras tillsammans i ett valdistrikt.

Det bör ses som möjligt och acceptabelt att placera röstmottagare med nära släktskap i olika valdistrikt som är placerade i samma lokal. Med när släktskap avses make/maka/barn/syskon/barnbarn samt mor- och farföräldrar.

Vid placering av röstmottagare bör det eftersträvas ett valdistrikt får en jämlik representation som representerar den spridning av kön, ålder och etnicitet som går att återfinna i kommunen.

8. Levandegöra

För att säkerställa en enhetlig och rättssäker rekryteringsprocess ska detta styrdokument kommuniceras tydligt till alla som deltar i arbetet med att rekrytera röstmottagare. Dokumentet görs tillgängligt via kommunens hemsida. Vid introduktion av nya medarbetar/förtroendevalda genomförs en genomgång av riktlinjen sen tas även upp under planeringsmöten och utbildningstillfällen för valorganisationen. Ansvariga chefer och samordnare säkerställer att riktlinjerna följs i praktiken genom löpande dialog och uppföljning. Genom att regelbundet hänvisa till dokumentet samt arbeta enligt dess skrivningar och vid behov uppdatera det utifrån erfarenheter samt lagkrav hålls riktlinjen levande. Vilket även bidrar till att förankra i det dagliga arbetet inför och under valperioder.

9. Uppföljning

Riktlinjens mål och syfte ska följas upp inför varje ny valperiod och revideras för att säkerställa att riktlinjen är uppdaterad efter varje valperiods förutsättningar.

Riktlinjen bör även följas upp i anslutning till avslutad valperiod för att utvärdera om riktlinjen har uppfyllt riktlinjens syfte och mål eller om en revidering behövs genomföras.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteutlåtande

Handläggarens namn
Moa Stensson och Alexandra Nilsson

2026-02-17

Riktlinje för värdeneutrala val- och röstningslokaler (Dnr VN2026/0003-1)

Sammanfattning

Valmyndigheten har tagit fram ett vägledande ställningstagande för kommuner om värdeneutrala röstmottagningsställen och förbud mot propaganda. I ställningstagandet framhåller valmyndigheten kommunens krav på att tillhandahålla lämpliga vallokaler enligt (2005:837) 4 kap. 20 och 22 §§ som ger väljarna goda möjligheter att rösta utifrån lokalernas lokalisering, tillgänglighet samt öppethållande. Samtidigt måste kommunen enligt vallagen ge väljarna ett skydd mot att utsättas för påverkan vid röstningsförfarandet. Detta regleras bland annat i bestämmelser om kravet på värdeneutrala röstmottagningsställen och förbud mot propaganda.

Baserat på kraven i vallagen samt valmyndighetens ställningstagande bedömer förvaltningen att det finns behov att ta beslut om hur Kungälv kommun definierar och ämnar arbeta för att upprätthålla värdeneutrala val- och röstningslokaler. Men även hur kommunen ska ge möjligheten för väljare att rösta utan risken att utsättas för propaganda eller otillåten påverkan i lokalen.

Syftet med denna riktlinje är att säkerställa att val- och röstningslokaler präglas av värdeneutralitet och att väljare upplever att röstningen genomförs i en saklig, trygg samt opartisk miljö. Röstmottagarna och andra involverade i valets genomförande har en central roll i att upprätthålla en saklig, trygg samt opartisk miljö för väljare. En del av att upprätthålla dessa värden är att röstmottagare och andra involverade arbetar för att motverka förekomsten av propaganda och otillåtna budskap i anslutning till lokalerna

Förvaltningen föreslår följande förslag till beslut:

Riktlinje för värdeneutrala val- och röstningslokaler antas.

Juridisk bedömning

Riktlinjen om värdeneutrala val- och röstningslokaler ligger i linje med kraven på saklighet, opartiskhet och rättssäkerhet som följer av vallagen och kommunallagen. Enligt vallagen (2005:837) ska valets genomförande präglas av objektivitet, och väljarnas möjlighet att rösta utan påverkan är en grundläggande förutsättning för ett fritt och hemligt val. Värdeneutrala lokaler fria från politiska budskap, symboler och annan otillbörlig påverkan utgör därför en del av valnämndens ansvar om att säkerställa att röstmottagningen sker under ordnade och opartiska former.

Kommunallagen (2017:725) ställer krav på att all kommunal verksamhet ska utövas med saklighet och opartiskhet. En riktlinje som tydligt reglerar hur värdeneutralitet ska upprätthållas i val- och röstningslokaler bidrar till att undvika situationer som kan leda till jäv, ojämlig behandling eller upplevd otillåten påverkan. Detta stärker rättssäkerheten i myndighetsutövningen och säkerställer att kommunen agerar enhetligt och förutsebart i kontakten med medborgarna.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Postadress: Kungälv kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303–23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se

www.kungalv.se

Valmyndigheten har tagit fram ett vägledande ställningstagande för kommuner om värdeneutrala röstmottagningsställen och förbud mot propaganda. I ställningstagandet framhåller valmyndigheten kommunens krav på att tillhandahålla lämpliga vallokaler enligt (2005:837) 4 kap. 20 och 22 §§ som ger väljarna goda möjligheter att rösta utifrån lokalernas lokalisering, tillgänglighet samt öppethållande. Samtidigt måste kommunen enligt vallagen ge väljarna ett skydd mot att utsättas för påverkan vid röstningsförfarandet. Detta regleras bland annat i bestämmelser om kravet på värdeneutrala röstmottagningsställen och förbud mot propaganda.

Med bakgrund av dessa krav i vallagen samt valmyndighetens ställningstagande bedömer förvaltningen att det finns behov att ta beslut om hur Kungälv kommun definierar och ämnar till att arbeta för att upprätthålla värdeneutrala val- och röstningslokaler samt möjligheten för väljare att rösta utan risken att utsättas för propaganda eller otillåten påverkan i lokalen.

Bedömning

Förvaltningen bedömer att riktlinjen för värdeneutrala val- och röstningslokaler är nödvändig för att säkerställa att kommunen uppfyller de krav som följer av vallagen (2005:837) och kommunallagen (2017:725). Enligt 4 kap. 20 och 22 §§ vallagen är det kommunens uppgift att tillhandahålla lämpliga lokaler som ger väljarna goda möjligheter att rösta, med särskild vikt vid lokalisering, tillgänglighet och ordning i lokalerna. Kravet på att lokalerna ska vara avgränsade, ändamålsenliga och fria från påverkan innebär att kommunen behöver ha tydliga och enhetliga riktlinjer för att förebygga störningar och otillåten påverkan.

Förvaltningen konstaterar att lokaler som används vid röstmottagning ska uppfattas som värdeneutrala och inte ha koppling till politiska sammanslutningar eller annan verksamhet som kan påverka väljarna. Samtidigt behöver kommunen, i enlighet med vallagen, prioritera tillgänglighet för att möjliggöra ett högt valdeltagande. Detta innebär att riktlinjen måste ge stöd för hur värdeneutralitet kan stärkas även i de fall då lokaler med viss anknytning till exempelvis religiösa samfund eller företag behöver användas av tillgänglighetsskäl. I sådana situationer är det av stor vikt att synliga symboler eller budskap som kan uppfattas som påverkan temporärt avlägsnas för att upprätthålla en opartisk miljö.

Förvaltningens bedömning är att inga tidigare beslut kring val- och röstningslokaler kommer att påverkas vid ett antagande av riktlinjen.

Förvaltningen bedömer vidare att riktlinjen skapar tydliga och rättssäkra ramar för valadministrationens arbete samt stödjer röstmottagarna i deras uppdrag att säkerställa ett saklig, trygg och opartisk genomförande av valet. Genom att även tydliggöra hur politiska partier ska förhålla sig till propaganda och valaktiviteter i anslutning till lokalerna bidrar riktlinjen till en enhetlig tillämpning i hela kommunen. Detta ligger i linje med kommunallagens krav på likabehandling och rättssäker myndighetsutövning samt stärker förtroendet för kommunens arbete med valets genomförande.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Förvaltningen bedömer att framtagandet av riktlinjen för värdeneutrala val- och röstningslokaler ligger i linje med kommunfullmäktiges strategiska mål, särskilt målet om att stärka medborgarnas förtroende för kommunen och dess verksamhet. Kommunfullmäktiges strategiska mål syftar till att skapa långsiktig styrning som omfattar demokrati, trygghet, delaktighet och att kommunens arbete ska präglas av öppenhet och kvalitet. En viktig del av detta är att säkerställa att demokratiska processer genomförs rättssäkert och utan risk för otillbörlig påverkan.

Enligt kommunens styrmodell ska politiken besluta om vad som ska uppnås medan förvaltningen ansvarar för hur det ska genomföras. Riktlinjen är därför ett centralt verktyg för att verkställa de politiska målen om ökad trygghet, stärkt förtroende och ett robust demokratiskt system genom att skapa en enhetlig, saklig och opartisk hantering av val- och röstningslokaler inom kommunen.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att riktlinjen tydligt bidrar till att uppfylla både kommunfullmäktiges strategiska mål och kommunstyrelsens styrande intentioner genom att stärka rättssäkra och värdeneutrala förutsättningar för väljare.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Förvaltningen bedömer att riktlinjen för värdeneutrala val- och röstningslokaler bidrar till flera av målsättningarna inom Agenda 2030.

Genom att säkerställa att val- och röstningslokaler är tillgängliga, fria från otillbörlig påverkan och utformade på ett sätt som stärker trygghet och delaktighet, bidrar riktlinjen till mål 16 om *fredliga och inkluderande samhällen*. Mål 16 som syftar till att upprätthålla effektiva, ansvariga och transparenta institutioner för alla.

Riktlinjen bidrar även till att uppfylla mål 11 om *hållbara städer och samhällen*. Genom att främja en fysisk miljö som är säker, inkluderande och tillgänglig vid demokratisk medborgarservice.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Riktlinjen för värdeneutrala val- och röstningslokaler stödjer och kompletterar flera av Kungälvskommuns övergripande styrdokument. I arbetet med Riktlinjen har förvaltningen tagit följande styrdokument i beaktning:

- Värderingar i Kungälvskommun
- Plan för att motverka våldsbejakande extremism
- Säkerhets- och trygghetspolicy
- Riktlinjen mot mutor och jäv
- Riktlinje vid misstanke oegentligheter

Genom dessa styrdokument tagits i beaktning stärks riktlinjens funktion som ett stöd för en rättssäker och värdeneutral valprocess.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Förvaltningen bedömer att riktlinjen för värdeneutrala val- och röstningslokaler stärker medborgarnas möjlighet att på ett tryggt, likvärdigt och självständigt sätt utöva sin demokratiska rätt. Ur ett medborgarperspektiv är det av stor betydelse att val- och röstningslokaler upplevs som neutrala, inkluderande och fria från otillåten påverkan. Riktlinjen stödjer detta genom att skapa tydliga och enhetliga principer för hur lokaler ska väljas, utformas och användas, vilket bidrar till att alla väljare kan känna förtroende för röstningen och valgenomförandet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förvaltningen bedömer att riktlinjen medför ökade tydlighet för personer som arbetar med valets genomförande. Detta eftersom riktlinjen bidrar till att tydliggöra Kungälvskommuns viljeinriktning vid valet av val- och röstmottagningslokaler.

Ekonomisk bedömning

Vid antaget förslag till beslut gör förvaltningen bedömningen att det inte skulle tillkomma några ytterligare kostnader än de som redan är budgeterade för.

Förslag till beslut

Riktlinjen för värdeneutrala val- och röstningslokaler antas.

Anna Hedlin
Enhetschef Förvaltning och Utredning

Tomas Gustavsson
Verksamhetschef Kommuncenter

Åsa Berglie

Sektorchef samhällsbyggnad

Expedieras till: Valsamordnare

För kännedom till:

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Riktlinje för värdeneutrala val- och röstningslokaler

Riktlinje

Diarie-/dokumentnummer: VN...
Beslut: <Datum-...Instans §.../År>
Beredande politiskt organ: Kommunstyrelsen
Giltighetstid: 2029-01-31
Dokumentansvarig: Valsamordnare
Senast uppdaterad av: Moa Stensson

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Relation till andra styrdokument.....	3
3. Syfte	3
4. Mål och viljeinriktning	3
5. Krav på värdeneutrala val- och röstningslokaler	4
6. Vad ska ses som propaganda och annan otillbörlig påverkan	4
7. Röstmottagaren	5
8. Partipolitiska aktiviteter och propaganda	5
9. Övriga aktiviteter vid val- och röstmottagningslokaler	6
10. Levandegöra	6
11. Uppföljning.....	6

**KUNGÄLV
KOMMUN**

1. Inledning

Följande riktlinje bör ses som ett stöd för valadministrationen vid arbetet med val av lokaler i samband med val. Den bör också ses som ett stöd till röstmottagarna i deras arbete med att motverka propaganda och otillåtna budskap i anslutning till val- och röstningslokaler. Riktlinjen ska även fungera som ett stöd till politiska partier vid planering av valaktiviteter på ett sätt som inte påverkar valets objektivitet.

2. Relation till andra styrdokument

Riktlinjen för värdeneutrala val- och röstningslokaler stödjer och kompletterar flera av Kungälv kommuns övergripande styrdokument. Kommunens gemensamma värdegrund utgör ramen för hur verksamheter ska bedrivas och ger därmed en grundläggande inriktning för arbetet med att säkerställa opartiska och trygga röstmottagningsmiljöer. Den ligger även i linje med kommunens Plan för att motverka våldsbejakande extremism, som tydliggör ett förebyggande förhållningssätt och betonar vikten av att motverka otillbörlig påverkan och extremistiska uttryck i offentliga miljöer. Vidare knyter riktlinjen an till Säkerhets- och trygghetspolicyn, som fastställer hur kommunens arbete med att främja säkerhet och trygghet ska struktureras, något som är centralt för att väljarna ska känna förtroende i valsituationer.

Den harmoniserar också med kommunens dokument för god förvaltningssed, såsom riktlinje mot mutor och jäv samt riktlinje vid misstanke om oegentligheter, vilka sammantaget syftar till att värna om integritet, saklighet och opartiskhet i kommunens verksamheter. Genom att förhålla sig till dessa styrdokument stärks riktlinjens funktion som ett stöd för en rättssäker och värdeneutral valprocess.

3. Syfte

Syftet med denna riktlinje är att säkerställa att val- och röstningslokaler präglas av värdeneutralitet och att väljare upplever att röstningen genomförs i en saklig, trygg samt opartisk miljö. Röstmottagarna och andra involverade i valets genomförande har en central roll i att upprätthålla i en saklig, trygg samt opartisk miljö för väljare. En del av att upprätthålla dessa värden är röstmottagare och andra involverade arbetar för att motverka förekomsten av propaganda och otillåtna budskap i anslutning till lokalerna.

Riktlinjen ska därför stödja valadministrationen i val av lämpliga lokaler, ge vägledning till röstmottagare i deras arbete på plats samt bidra till att politiska partier kan planera sina valaktiviteter och sin valsedelsutdelning på ett sätt som inte påverkar valets objektivitet.

4. Mål och viljeinriktning

Målsättningen med denna riktlinje är att skapa tydliga förutsättningar och styrning för att säkerställa att val- och röstningslokaler inom Kungälv kommun är fria från påverkan, upplevs som trygga och värdeneutrala samt uppfyller gällande lagar och krav för ett rättssäkert valgenomförande. Riktlinjen ska bidra till en enhetlig och förutsebar hantering av frågor som rör propaganda, otillåtna budskap och politisk aktivitet i anslutning till röstnings- och vallokaler. Den ska också stärka förtroendet för valprocessen genom att ge valadministrationen, röstmottagare och politiska partier ett gemensamt ramverk som stödjer ett sakligt, opartiskt och professionellt genomförande av valet.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

5. Krav på värdeneutrala val- och röstningslokaler

Varje kommun ska enligt vallagen (2005:837) 4 kap. 20 och 22 §§ säkerställa att det finns lämpliga lokaler som kan användas som val- och röstningslokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

Det framgår även av samma bestämmelser i vallagen att val- och röstningslokaler tydligt ska vara avgränsad och lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen. Lokalerna ska i största möjliga mån planeras på ett sätt som undviker köbildning genom att välja tillräckligt många lokaler som är placerade på strategiska platser med lämpliga öppettider.

Lokalerna som används ska inte ha anknytning till viss politisk sammanslutning, viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som gör att väljarna kan bli påverkade i samband med att de röstar. Målsättningen och utgångspunkten bör vara att lokaler som används för röstmottagning uppfattas som värdemässigt neutrala av väljarna.

För att möjliggöra för ett högt valdeltagande ska dock kravet på tillgänglighet ges företräde framför ett tvingande krav på att lokaler undantagslöst måste uppfattas som värdemässigt neutrala och sakna all anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag. Undantaget till förmån för tillgänglighet får dock aldrig göras när det kommer till lokaler med koppling till viss politisk sammanslutning.

Även om en lokal på pappret kan bedömas som värdeneutral kan intrycket för en väljare förändras genom eventuell utsmyckning av lokalen. För de fall där kriteriet om värdeneutralitet tvingas stå tillbaka på grund av att andra kriterier väger tyngre bör symboler som kan kopplas till en viss religiös sammanslutning eller visst företag avlägsnas från röstmottagningsstället för att öka dess värdeneutralitet.

6. Vad ska ses som propaganda och annan otillbörlig påverkan

Enligt 8 kap. 3 § vallagen får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljare från att rösta på ett röstmottagningsställe eller i utrymmen i anslutning till dessa lokaler. Det är viktigt att säkerställa att alla väljare ska ha möjlighet att gå och rösta i en skyddad och värdeneutral miljö utan att behöva utsättas för propaganda eller annan otillbörlig påverkan. Förbudet gäller inte enbart i direkt anslutning till lokalen, utan omfattar även de områden där väljare väntar eller köar för att rösta.

Politisk propaganda omfattar bland annat:

- Affischering om politiska partier utanför officiella anslagstavlor.
- Utdelning av broschyrer, flygblad eller annan skriftlig information om politiska partier.
- Muntlig information, med eller utan högtalare eller annan teknisk utrustning.
- Andra åtgärder som syftar till att otillbörligt påverka eller hindra väljare i deras val.

Utöver dessa exempel kan även andra manifestationer och påverkande budskap såsom flaggor, vimplar, symboler, utställningar, musik eller klädesplagg. Det bör dock alltid göras en bedömning utifrån sitt sammanhang och avsikten för manifestationen och användningen av övriga påverkande budskap.

Väljarna ska kunna välja valsedlar och lägga sin röst i lugn och ro utan yttre påverkan. Därför får propaganda och politiska aktiviteter inte förekomma på eller i nära anslutning till val- och röstningslokalerna. Området inom cirka 15 meter från ingången bör omfattas av förbudet. Vid köbildning gäller samma avstånd räknat från köns början. Ordföranden i valdistriktet eller röstmottagare som arbetar under förtidsröstningen kan besluta om ett annat avstånd om fastighetens utformning eller den ordinarie verksamheten kräver det.

Röstmottagare och partiföreträdare ansvarar gemensamt för att dessa förhållningsregler följs.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

7. Röstmottagaren

Som röstmottagare förväntas det att man uppträder sakligt, opartiskt och bär neutral klädsel. En röstmottagare får inte uppträda på ett sätt som kan äventyra väljarnas förtroende för att valet genomförs på ett rättssäkert.

Röstmottagarna ansvarar för att upprätthålla ordningen på röstmottagningsstället och säkerställa att röstmottagningen kan genomföras.

Ordningen säkerställs genom:

- Att anvisningarna som finns för röstmottagarna efterföljs av de som befinner sig i lokalen eller i ett utrymme intill. Den som inte följer de anvisningar som finns får uppmanas att tillfälligt lämna lokalen eller utrymmet.
- Att röstmottagningen tillfälligt kan avbrytas vid allvarlig ordningsstörning.
- Att röstmottagare som är i tjänst får inte bära partisymboler, dela ut information om politiska frågor till väljare eller på något annat sätt agera så att deras objektivitet kan ifrågasättas.
- Att valnämndens ledamöter och ersättare samt tjänstepersoner från förvaltningen får inspektera röstmottagningen.

Ett parti får inte sätta upp valaffischer i anslutning till ett röstmottagningsställe. Om affischer eller annat kampanjmaterial sitter uppe inom 15 meter från lokalens entré eller där eventuell kö slutar har röstmottagarna rätt att plocka ner detta.

Som röstmottagare har man tystnadsplikt och får inte av någon anledning ange hur en väljare röstat om de av någon anledning har fått ta del av detta.

8. Partipolitiska aktiviteter och propaganda

Partiorganisationerna ska vid planering av sina valaktiviteter såsom affischering, torgmöten, kampanjmaterial och andra politiska insatser ta hänsyn till bestämmelserna i 8 kap. 3 § vallagen. Den plats där väljare köar ska betraktas som en del av röstmottagningsstället eller ett utrymme i direkt anslutning till detta. Politiska partier får därför endast dela ut valsedlar utanför det område där väljare står i kö.

Partifunktionärer som bär partipolitiska banderoller, klädsel, pins eller annan liknande utrustning bör inte uppehålla sig på röstmottagningsstället eller i anslutande utrymmen under längre tid. Om partiföreträdare med sådana attribut behöver,

- lämna valsedlar
- kontrollera valsedelställen
- observera röstmottagningen

När partiföreträdarna utför någon av de listade uppgifterna eller en liknade uppgift bör de ta av sig banderoller och liknande partimärkning under tiden de vistas i lokalen eller i anslutande utrymmen.

En väljare som bär klädsel med partipolitiskt budskap får aldrig nekas att rösta.

Reglerna om propaganda får inte innebära någon inskränkning i den grundlagsskyddade religionsfriheten, vilket innebär att religiös klädsel alltid är tillåten på och i anslutning till ett röstmottagningsställe.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

9. Övriga aktiviteter vid val- och röstmottagningslokaler

Om en kommunal eller privat fastighetsägare ger tillstånd åt ideella och opolitiska föreningar att vistas i anslutning till val- och röstningslokaler under valdagen eller förtidsröstningen, ska detta ske på ett avstånd som inte påverkar tillträdet till lokalen. Samma krav gäller för aktiviteter eller manifestationer utan tillstånd som kan innehålla propaganda eller annan otillbörlig påverkan.

Utgångspunkten är att sådana aktiviteter ska hållas minst 15 meter från lokalens ingång, om inte valdistriktetsordföranden eller en behörig röstmottagare beslutar annat. Dessutom får högtalarutrustning eller annat ljud som kan störa röstmottagningen inte förekomma i samband med dessa aktiviteter.

10. Levandegöra

Kommunen ska aktivt säkerställa att samtliga val- och röstningslokaler präglas av värdeneutralitet och ett tryggt röstklimat fritt från otillbörlig påverkan. Detta innebär att vallokaler och deras närområde hålls fria från politiskt budskap, propaganda och annan opinionsbildning under både förtidsröstning och valdag. Levandegörande av riktlinjen sker genom att ansvariga chefer, röstmottagare och fastighetsvärdar ges tydlig information om vilka aktiviteter som är tillåtna respektive förbjudna, samt hur eventuella överträdelser ska hanteras. Kommunen ska även arbeta förebyggande genom att tidigt klargöra för föreningar, aktörer och allmänhet att inget material, ingen påverkan och inga aktiviteter som kan uppfattas som påverkans försök får ske i anslutning till röstmottagningslokaler. På så sätt säkerställs det att varje väljare kan rösta i en saklig, trygg och opartisk miljö som respekterar demokratins grundläggande principer.

11. Uppföljning

Kommunen ska systematiskt följa upp efterlevnaden av riktlinjen om värdeneutrala vallokaler för att säkerställa att röstningen genomförs i en trygg och opartisk miljö. Efter varje valperiod ska ansvariga tjänstepersoner och röstmottagare rapportera eventuella avvikelser, incidenter eller observationer som rör otillbörlig påverkan, propaganda eller brister i ordningshållningen kring röstmottagningsplatsen. Genom en tydlig och återkommande uppföljningsprocess säkerställs att riktlinjen omsätts i praktiken och kontinuerligt utvecklas i takt med verksamhetens behov.

Denna behandling '11/26 Övriga frågor' har inget tjänsteutlåtande.